

***Piszący z ziemi. Teatr indygeny Floyda Favela*, red. Aneta Głowacka, Eugenia Sojka, SIW, Katowice 2021**

Piszący z ziemi to publikacja skupiająca się na działalności Floyda Favela, który sam określa się jako teoretyk teatru, eseista, dziennikarz społeczny, lider kulturowy i dramaturg narodu Kri (jednego z narodów rdzennych Kanady). Głównymi wątkami w książce są kwestie mentalności kolonialnej, dekolonizacji oraz procesu indygenizacji, które są silnie obecne w działalności społeczno-artystycznej Favela. Metodologie indygenne, którymi posłużyli się w swoich badaniach nie-rdzenni (nie-miejscowi) badacze, przede wszystkim etyczne zasady dialogu z ludnością Pierwszych Narodów oraz odpowiedzialności, przeciwstawiają się zachodnim, ściśle etnograficznym i antropologicznym badaniom kultur rdzennych. Opowieści nie-rdzennych badaczy oraz opowieści Favela składają się na publikację, która (podobnie jak sama koncepcja teatru indygenego) występuje ponad podziałami etnicznymi, akcentuje otwartość i duchowość.

Książka podzielona jest na dwie zasadnicze części. Pierwszą z nich stanowią wspomniane już badania-opowieści nie-indygennych osób, współuczestniczących w działaniach Favela. Autorki poszczególnych artykułów podejmują między innymi wątki takie jak: działalność Floyda Favela, kondycja teatru kanadyjskiego z perspektywy artystów należących do Pierwszych Narodów, indygenna filozofia organiczna (którą w zachodnich dyskursach określa się mianem posthumanizmu), *waskawewin* (ruch), *storytelling* i jego odmiany (np. opowieści święte, narracje dokumentu osobistego, czyli opowieści, których było się świadkiem), czy opisy konkretnych ceremonii ludności Kri. Wspólną cechą artykułów jest ich forma, łącząca zachodni dyskurs naukowy ze *storytellingiem*, który jest jednym z najważniejszych mechanizmów

kulturotwórczych ludów Pierwszych Narodów, a także stanowi jeden z elementów tworzących teatr indygeny.

Na drugą część publikacji składają się eseje Floyda Favela, podzielone na trzy części. Pierwsza z nich - *Głos z wnętrza ziemi* to zbiór tekstów opisujących kondycję ludności rdzennej na terenach Ameryki Północnej oraz jej łączność z ziemią, czy też brak tej łączności, wymuszony przez instytucjonalny i zinternalizowany rasizm. Druga część, *Laboratorium teatru indygenego*, skupiona jest wokół kwestii związanych z poszukiwaniami własnej metody pracy dla teatru indygenego jako formy suwerennej, niemarginalizowanej do teatru peryferyjnego czy etnicznego. Favel proponuje między innymi równanie, które miałyby składać się na wydarzenie teatralne: Tr (tradycja) + Pr (proces) = Th² (podwojona moc procesu teatralnego). Owa podwojona moc procesu teatralnego miałaby prowadzić do oczyszczenia dzięki zawartej w nim magii i tajemnicy związanym z tradycją indygeną. Ostatnia część, zatytułowana *Teksty o ziemi*, składa się z dwóch utworów literackich: dramatu *Władca rosy* i poematu filozoficznego *Czerwonoskórzy - czerwona magia*.

Wszystkie teksty zawarte w *Piszącym z ziemi* składają się na niezwykle zbiór, który wpisuje się w konwencję opowieści przeplatającej doświadczenia osobiste i wspólnotowe. Naukowy dyskurs, artystyczne poszukiwania, wspomnienia i opowieści Pierwszych Narodów wskazują nie tylko na wagę indygennej myśli teatralnej dla współczesnego myślenia o metodach pracy artystycznej, ale pozwalają również na zbudowanie alternatywnej, niezawłaszczającej formy opowiadania o teatrze.

Urszula Pysyk

Wzór cytowania:

Noty o książkach, „Didaskalia. Gazeta Teatralna” 2022 nr
169-170, <https://didaskalia.pl/pl/artykul/noty-o-ksiazkach-10>.

Z numeru: **Didaskalia 169/170**

Data wydania: czerwiec - sierpień 2022

Source URL: <https://didaskalia.pl/artykul/noty-o-ksiazkach-10>